

INTERVIEW MET KUNSTENARES ANNEMARIE PETRI

“We leven wel in dezelfde tijd, maar niet in dezelfde werkelijkheid”

Fotografie: Roel Rozenburg | Hollandse Beelden

“IK KAN NU ECHT DINGEN IN DE WERELD ZETTEN”

Er zijn niet veel kunstenaars die zich anno 2022 met een ander geluid laten horen. Annemarie Petri (57) uit Den Haag kiest daar bewust wel voor. Ze maakt al veertig jaar kunst vanuit een innerlijke drive en werkt tegenwoordig aan een serie monoprints genaamd *De steden en de tijd*, die over het verleden, het heden en de toekomst gaat, maar wonderlijk genoeg niet over steden. Hoe zit dat?

Saskia Frederiks

Annemarie, kun je vertellen hoe jij tot het maken van kunst gekomen bent?
Kunstenaar word je niet, dat ben je. Ik heb dat gelukkig al op jonge leeftijd ontdekt. Ik houd van tekenen en schilderen. Het is voor mij een innerlijke noodzaak, een drive, me zo te uiten, wat met de wereld om me heen te doen en dat vorm te geven.

Is de kunstwereld volgens jou veranderd de afgelopen jaren?

Vroeger had je een galeriehouder met een 'stal'. Dat was een groep met kunstenaars waar hij in geloofde en waarvoor hij zich inzette. Die kunstenaars kwamen uit het hele land. Er werd veel liefde, tijd en aandacht in gestoken, waardoor het werk kon worden verkocht. De kunstwereld is inmiddels veel mondialer geworden, mede door internet. Er zit vaak

geen galeriehouder meer tussen die het kaf van het koren scheidt. Bovendien is de kunstwereld vercommercialiseerd waardoor de liefde voor de kunst naar de achtergrond is verdwenen. Het zijn meer leuke plaatjes die minder ergens over gaan, terwijl voor mij goede kunst ergens over gaat en ook technisch goed is. Er is een verschralling, er is meer kunst, waarvan veel onterecht kunst wordt genoemd. Het publiek moet als het ware door de diarreë heen kijken, wat best lastig is als je er niet in thuis bent.

Hoe zie jij jouw rol in de kunstwereld?
Ik ben al zo'n veertig jaar met kunst bezig en zowel m'n werk als ik hebben meer kracht gekregen. Ik kan mezelf beter uitdrukken dan vroeger, omdat ik toen intellectueel en spiritueel nog niet zo ver was. In de kunst kan ik nu echt dingen in de wereld zetten, ook omdat ik het technisch kan.

De serie etsen, een druktechniek, waar ik nu mee bezig ben, zijn monoprints. Een monoprint is een (af)druk waarvan je er maar één kunt maken. Soms duurt

“Wat er in deze tijd gebeurt is zó raar, dat als je dat aan iemand vertelt wat er écht gebeurt dan geloven ze je niet”

het maanden voordat ze klaar zijn en vaak werk ik aan wel twintig werken tegelijk. Ik druk met verschillende platen in meerdere verschillende lagen over

elkaar heen. In de serie *De steden en de tijd* worden heden, verleden en toekomst steeds in één beeld gevat. We leven in het heden, dat mede wordt gevormd door het verleden en dat heeft weer invloed op de toekomst. Ik schets indrukken van de toekomst: sommige zijn heel erg eng en donker, met volgebouwde werelden die zo donker zijn dat je geen licht meer ziet en andere zijn juist hele mooie, lichte werelden.

We leven in een interessante transitieperiode. Het is een tijd waarin je best een grote invloed op de toekomst kunt hebben. Via de kunst heb ik een ingang om met mensen te praten. Ook als ze alleen maar door het NOS-journaal gevoed worden en niet door hebben dat we aan de rand van een financiële *meltdown* staan. Door over kunst te praten, praat je over gevoel en dan komt er toch vaak een goed gesprek uit. Dat vind ik het mooie. “Kijk

maar gewoon! Wat voel je erbij.” Via het gevoel heb je veel meer verbinding bij het werk en de wereld. Mensen gaan op een iets andere manier naar de werkelijkheid kijken. Terwijl de werkelijkheid ook een vreemd iets is, iedereen ziet tenslotte iets anders. Dat is ook het rare van het heden. We leven wel in dezelfde tijd maar niet in dezelfde werkelijkheid. Zolang je praat en je daar bewust van bent, is er ruimte om samen ergens te komen, zonder dat je ergens meteen een oplossing voor hoeft te vinden.

Er zijn bepaalde elementen zoals het paradijs, dieren, kinderen, stedelijke omgevingen die vaker terug lijken te komen in je werk. Zijn dit belangrijke thema's in je werk en wat vertellen die?

Deze serie, *De steden en de tijd*, gaat echt over het actuele verhaal. Het zijn steden, maar het gaat niet over steden. Die zijn een metafoor voor het hele leven: oude gebouwen, futuristische gebouwen met delen van machines... Je kunt ze zien als de fabels van La Fontaine: die gaan niet over dieren maar over mensen. Zo zijn die gebouwen en steden ook metaforen voor het menselijk handelen. In mijn werk zie je veel bruggen, die staan voor verbinding tussen mensen. Het mooie van kunst is, net zoals muziek, dat je zonder taal met mensen kunt communiceren, ook als ze uit een hele andere cultuur komen.

Op welke manier beïnvloedt de tijdsgeest jouw werk?

Van kinds af aan heb ik al het gevoel gehad dat ik in de verkeerde tijd geboren ben. Ik heb weinig affiniteit met moderne dingen. Vroeger leek het me leuk om in de tijd van ontdekkingsreizigers te leven en las ik graag de boeken van Jules Verne. Ouderwetse science fiction komt ook terug in mijn werk. In synchroniciteit komt verleden, heden en toekomst

en ben alleen maar daarmee bezig. Er gebeurt dan van alles. Als kunstenaar maak je goede kunst op het moment dat je niets wil, niets doet. Ik ben een doorgeefluik en dan gebeurt er iets bijzonders. In mijn huidige werken zit ontzettend veel toeval. Doordat ik de techniek goed beheers, kunnen in de flow gemakkelijke dingen ontstaan, mijn handen doen het werk. Ik laat heel veel aan het toeval

“Ik laat heel veel aan het toeval over en neem daarmee ook veel risico”

over en neem daarmee ook veel risico. **Waar exposeer je zoal en waar kan men naartoe om je werk te zien?**

Als kunstenaar moet je een veelheid aan dingen hebben om te kunnen overleven. Ik geef les en ik exposeer bij galeries. Op verschillende plekken is mijn werk zowel online, offline, lokaal en internationaal te zien. Wanneer mensen interesse hebben om werk aan te schaffen dan zie ik ze graag op mijn atelier. Daar kan ik m'n kunst ter plekke toelichten, en het werk is er ook rechtstreeks – en met korting – te koop. De monoprints zijn ook via mijn website te zien.

Is jouw werk de komende winter ook live toegankelijk voor het publiek denk je?

Jawel, maar ik kan er dan mogelijk zelf niet bij zijn omdat ik niet gevaccineerd ben. Het werk schuif ik dan meestal bij de galerie naar binnen. Wat er de komende winter gaat gebeuren weten we niet, maar tijdens de lockdowns kon ik niet lesgeven

en exposeren, waardoor ik veel inkomsten ben misgelopen. Toen lesgeven wel weer mocht, onder voorwaarden, waren er maar twee leerlingen die het eng vonden en niet durfden. Ik heb andere twijfelers uitgelegd dat ik voldeed aan de regels, want op de werkvloer hoefde je geen QR, maar als bezoeker wel. Dat was grappig genoeg voor deze mensen dan zo geruststellend dat ze de lessen weer durfden te volgen.

Hoe zie jij als kunstenaar de toekomst?

Ik reik met mijn werk een heleboel mogelijkheden aan. Ik heb bijvoorbeeld twee etsen gemaakt waarvan de een heel donker is: *De stad waar het licht was uitgegaan*. Dat kan zowel letterlijk gebeuren vanwege de gasprijzen, maar is ook metaforisch als donkere toekomst. Maar ik hoop, zoals ik in een andere ets heb gemaakt, *De stad die tevoorschijn kwam uit het licht*, dat we ons realiseren dat we het vorm gaan geven met de menselijke maat vanuit licht en liefde.

Zijn er al nieuwe thema's waar je mee aan de slag wilt?

Met deze serie ga ik nog een hele tijd door. Maar ik ben ook met schilderijen, beelden en collages bezig. Op dit moment maak ik met restmateriaal van de etsen nieuwe werken, collages, die vaak wat komischer zijn. Met een andere beeldtaal. Hiermee ben ik in de zomervakantie begonnen, wanneer ik geen les geef.

Het einde van een tijdperk, met molens die zijn verbrand in een vernietigde wereld, maakte ik in januari. Het frappante is dat dat werk actueel werd met de boerenprotesten: een verdwijnend platteland dat één grote stad moet worden.

Voor mezelf, en waarschijnlijk voor iedereen, is het heel belangrijk in deze tijd

in mijn kracht te staan. Dat is voor mij via mijn kunstenaarschap, voor een ander misschien het moederschap. Als we iets doen waar we goed in zijn, kunnen we met een hele kleine groep heel veel bereiken. Als je datgene doet waar je echt goed in bent, dan is dat het. Meer hoeft niet. Durf te staan voor wie je bent en wat je doet. Dan krijgt het echt power. ■

► www.annemariepetri.nl/werken/monoprint

“Het mooie van kunst is, dat je zonder taal met mensen kunt communiceren”

“We zijn Aarde-burgers, één Aarde-familie”

De Indiase Vandana Shiva is naast natuurkundige, ecoleer, activist, redacteur en auteur van talloze boeken, een onvermoeibare verdediger van het milieu. Ze is de oprichter van *Navdanya*, een beweging voor behoud van biodiversiteit en boerenrechten en oprichter en directeur van de Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Shiva vecht voor veranderingen in de praktijk en paradigma's van landbouw en voedsel: “Ik wil niet leven in een wereld waar vijf gigantische bedrijven onze gezondheid en ons voedsel beheersen”.

Intellectuele eigendomsrechten, biodiversiteit, biotechnologie, bio-ethiek en genetische manipulatie behoren tot de gebieden waar Shiva intellectueel en via activistische campagnes een bijdrage

aan levert. In de jaren zeventig nam ze deel aan de geweldloze Chipko-beweging, waarvan de belangrijkste deelnemers vrouwen waren. Ze heeft basisorganisaties van de Groene beweging in Afrika, Azië, Latijns-Amerika, Ierland, Zwitserland en Oostenrijk bijgestaan met campagnes tegen genetische manipulatie. Shiva heeft ook gediend als adviseur voor regeringen in India en het buitenland.

“Dé onderliggende oorzaak van alle sociale en ecologische crises is ons afgescheiden en overheersende wereldbeeld”, aldus dr. Vandana Shiva.

“In plaats van deze ‘eco-apartheid’ (het geloof dat wij mensen losstaan van de natuur) dienen we de ecologische realiteit te omarmen en in te zien dat al het leven wederzijds van elkaar afhankelijk is.

Door Moeder Aarde gelijke rechten te geven, maken we een eind aan het antropocentrische idee dat wij mensen een exceptionele soort zijn die boven de natuur staat. En door het idee van minderwaardigheid van andere soorten los te laten, verdwijnt ook onze illusie van minderwaardigheid binnen de menselijke soort. Om deze reden moeten we een Aarde-democratie creëren waarin wetgeving en bestuur ecocentrisch zijn – dus niet om de mens, maar om de natuur draaien. Zodra we dat doen, kunnen we een frisse start maken. Als gelijke Aarde-wezens, wat onze levensvorm, afkomst of religie ook is.” ■